
GREEK ASSOCIATION OF ENVIRONMENTAL PROTECTION COMPANIES

ΜΑΡΝΗ 4 104 33 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ.: 2130383814 Fax: (210) 82.32.045
4, MARNI STR. 104 33, ATHENS TEL.: 2130383814 Fax: (210) 82.32.045
e-mail : info@paseppe.gr - http://www.paseppe.gr

Αθήνα 30.04.2015

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Θέμα: «Επικαιροποίηση τυποποιημένων Τευχών Δημοπράτησης για Έργα ΕΕΛ με το σύστημα Μελέτη-Κατασκευή»

Με την εγκύκλιο ΑΠ 1553/27.10.2011 η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με την Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠΠΕΡΑΑ, επεξεργάστηκε την Τυποποίηση Τευχών Δημοπράτησης για Έργα Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων, που θα δημοπρατούνται με το σύστημα «Μελέτη – Κατασκευή», από δικαιούχους ενταγμένων έργων στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Ήδη η Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠΠΕΡΑΑ επικαιροποιεί τα τεύχη και ζητεί τις απόψεις και παρατηρήσεις ενδιαφερομένων φορέων. Τα τεύχη ομαδοποιούνται ως εξής:

- Διακήρυξη και Ειδική συγγραφή Υποχρεώσεων.
- Τεχνική Περιγραφή και Ειδικές Προδιαγραφές.
- Γενικές Προδιαγραφές Έργων ΠΜ και Η/Μ.
- Κανονισμό Μελετών (Μελέτη Προσφοράς, Οριστική Μελέτη και Μελέτη Εφαρμογής).
- Τιμολόγιο και Προϋπολογισμός Προσφοράς.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο, η σύνταξη των τευχών βασίζεται στην Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία, ειδικά όμως η σύνταξη των Προδιαγραφών βασίζεται στην υπάρχουσα πρακτική και τεχνολογία υλικών και συστημάτων.

Κατά την άποψή μας όμως, διαπιστώνεται για μία ακόμη φορά όχι μόνον η καταστρατήγηση της Κοινοτικής νομοθεσίας και η παρερμηνεία της Εθνικής νομοθεσίας δια μέσου εγκυκλίων, αλλά και η υποβάθμιση φυσικών και νομικών προσώπων εξειδικευμένων στο αντικείμενο, τα οποία ουσιαστικά παρεμποδίζονται να συμμετέχουν στους σχετικούς διαγωνισμούς.

Αισθανόμαστε την ανάγκη να τεκμηριώσουμε κατ' αρχήν την άποψή μας και στη συνέχεια να σημειώσουμε ορισμένες γενικότερες απόψεις για το περιεχόμενο των τευχών:

- Σύμφωνα με την παρ. 21.1 της Πρότυπης Διακήρυξης (Τύπου Α ή Β ανάλογα με το μέγεθος του έργου), **δικαίωμα συμμετοχής** στο διαγωνισμό έχουν Εργοληπτικές Επιχειρήσεις του Μητρώου ΜΕΕΠ για τις **κατηγορίες έργων:**

«Υδραυλικά Έργα», «Η/Μ Έργα» και «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας»

Κάθε επιχείρηση θα συμμετέχει με ποσοστό που προκύπτει από τον προϋπολογισμό της κατηγορίας για την οποία συμμετέχει.

- Σύμφωνα με το περιεχόμενο των τευχών «Τιμολόγιο και Προϋπολογισμός Μελέτης» και «Τιμολόγιο και Προϋπολογισμός Προσφοράς», ο προϋπολογισμός κάθε κατηγορίας προκύπτει από τον προϋπολογισμό των «Έργων ΠΜ» και των «Η/Μ Έργων» που περιλαμβάνονται στην κατηγορία.
- Σύμφωνα με τα προηγούμενα και δεδομένου ότι η κατηγορία **«Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας»** περιλαμβάνει για οποιοδήποτε λογικό άνθρωπο το σύνολο των απαιτούμενων «Έργων ΠΜ» και των «Η/Μ Έργων», ο προϋπολογισμός της κατηγορίας θα έπρεπε να προκύπτει από το άθροισμα αυτών των έργων. **Και όμως τούτο δεν συμβαίνει.** Στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα προϋπολογισμού «Έργων ΠΜ» και «Η/Μ Έργων», που συνοδεύει τα τιμολόγια Μελέτης και Προσφοράς και επιμερίζει τα Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας σε επί μέρους φυσικά αντικείμενα (π.χ. Προεπεξεργασία βοθρολυμάτων, Βιολογικός Αντιδραστήρας, Καθίζηση, Μονάδα πάχυνσης – αφυδάτωσης, κτλ.), υπάρχει μία σημείωση που **εκτιμά τον προϋπολογισμό των «Έργων Καθαρισμού και Επεξεργασίας» σε 20% του συνολικού προϋπολογισμού μόνον των «Η/Μ Έργων», με την υποσημείωση ότι το ποσοστό μπορεί να καθορίζεται ανά περίπτωση (!!!).**

Πολλές φορές στην πράξη και με βάση την **υποσημείωση**, το ποσοστό καθορίστηκε από τις αναθέτουσες αρχές μικρότερο από 10% και στην περίπτωση αυτή όπως προβλέπεται από το ν.3669/08, **δεν συμμετείχαν στους διαγωνισμούς οι Εργοληπτικές Εταιρείες για «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας».**

- Με βάση τον ανακεφαλαιωτικό πίνακα που σημειώθηκε προηγούμενα, οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν τους **έχοντες δικαίωμα συμμετοχής** στο διαγωνισμό Εργοληπτικές Εταιρείες, εγγεγραμμένες στο μητρώο ΜΕΕΠ:

- Για «Υδραυλικά Έργα» προϋπολογισμού ίσου με το σύνολο των «Έργων ΠΜ», που πρέπει να στελεχώνονται (ΜΕΚ) με ΠΜ ή ΤΜ.
- Για «Η/Μ Έργα» προϋπολογισμού ίσου με το σύνολο των «Η/Μ Έργων», που πρέπει να στελεχώνονται (ΜΕΚ) με ΜΜ ή ΗΜ.
- Για «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας» προϋπολογισμού ίσου με όσα αναφέρθηκαν προηγούμενα, που μπορούν να στελεχώνονται (ΜΕΚ) με άλλες ειδικότητες (π.χ. ΧΜ, ΜΜΜ).

Συμπεραίνεται ότι ειδικότητες, που μπορούν να εγγράφονται στα ΜΕΚ και να διευθύνουν Εταιρείες ΜΕΕΠ για «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας», όχι όμως Εταιρείες για «Υδραυλικά Έργα» και «Η/Μ Έργα», είτε συμπράττουν με τις προηγούμενες υποβαθμίζοντας αναγκαστικά το αντικείμενό τους, είτε στελεχώνουν ως (ΜΕΚ) υπάλληλοι τις Εταιρείες αυτές, είτε αδιαφορούν και απέχουν από τους Δημόσιους Διαγωνισμούς, διατηρώντας την αξιοπρέπειά τους.

Πιστεύουμε ότι δεν αιτιολογείται το γεγονός:

Διπλ. Μηχανικοί ικανοί ως Μηχανικοί Διεργασιών και με το νόμο να αναλάβουν την Κεντρική Τεχνική Ευθύνη για την αποδοτική εκτέλεση των «Έργων Καθαρισμού και Επεξεργασίας», να αποκλείονται ή να υποβαθμίζονται στους σχετικούς διαγωνισμούς, διότι σύμφωνα με τα Τεύχη, αυτά τα έργα πρέπει να κατακερματίζονται αυθαίρετα και να δημοπρατούνται στη βάση επί μέρους ευθυνών ορισμένων ειδικοτήτων Μηχανικών, και επομένως συντεχνιακών συμφερόντων.

Ποιο άραγε Κοινοτικό Δίκαιο και ποια Εθνική Νομοθεσία επιβάλλουν αυτές τις διακρίσεις και τις αυθαιρεσίες;

Είναι στους πάντες γνωστό ότι δεν υφίστανται παρόμοιες διατάξεις στο Κοινοτικό Δίκαιο και είναι πρόδηλη η καταστρατήγηση ή η παρερμηνεία της Εθνικής νομοθεσίας, παρόλες τις στρεβλώσεις της και την ανάγκη συμπλήρωσης και επικαιροποίησης της. Ειδικότερα σημειώνουμε:

- Εφόσον στο υφιστάμενο πλαίσιο τα «Έργα καθαρισμού και Επεξεργασίας» δεν αποτελούν ως **όφειλε, κύρια κατηγορία**, έπρεπε να δημοπρατούνται ως **«Βιομηχανικά – Ενεργειακά Έργα»**. Είναι γνωστό ότι στην κύρια αυτή κατηγορία, μπορούν να εγγράφονται Εργοληπτικές Εταιρείες του ΜΕΕΠ, στελεχωμένες από διάφορες και χωρίς αποκλεισμούς ειδικότητες μηχανικών. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατόν να ληφθούν ως κατευθύνσεις τα ακόλουθα:
  - ✓ Η σύνταξη του προϋπολογισμού έπρεπε να γίνεται με διάκριση των **«Οικοδομικών Εργασιών»** και του **Εξοπλισμού** (Κύριου ή βοηθητικών παροχών με την εγκατάσταση και τη θέση σε λειτουργία), **χωρίς την φωτογραφική αναφορά** σε «Έργα ΠΜ» και «Η/Μ Έργα», με σύγχρονη μάλιστα παράληψη των «Χημικοτεχνικών Έργων και

Εργασιών» και μάλιστα όταν ο ν. 4254/14 (Άρθρο 1, Υποπαρ. ΣΤ23 και ΙΓ12) **κατήργησε τις φωτογραφικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που αντιστοιχούν αφενός τα Η/Μ έργα και εγκαταστάσεις με συγκεκριμένες ειδικότητες (ΜΜ και ΗΜ) και αφετέρου τις οικοδομικές εργασίες με τα «Έργα ΠΜ».**

- ✓ Η στελέχωση των Εργοληπτικών Εταιρειών έπρεπε να εξασφαλίζει τουλάχιστον την παρουσία διπλ. Μηχανικών των ειδικοτήτων ΧΜ, ΠΜ, ΜΜ, και ΗΜ ή Ηλ.Μ με το υψηλότερο επίπεδο ΜΕΚ, για την προσκαλούμενη τάξη «Βιομηχανικών – Ενεργειακών Έργων». Η λοιπή απαιτούμενη λόγω της ανά περίπτωση προσκαλούμενης τάξης στελέχωση με μηχανικούς του ΜΕΚ, δεν έπρεπε να αναφέρεται σε ειδικότητες.
- Ουδείς εμποδίζει στο υφιστάμενο πλαίσιο, την αντιστοίχιση της Μελέτης Διεργασιών (Process Design), που αναγνωρίζεται από το Τεύχος «Κανονισμός Μελετών», ως η βασική μελέτη για τα «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας» με τη θεσμοθετημένη στο ν. 3316/05 «Μελέτη Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων» και μάλιστα όταν:
  - ✓ Τα «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας» περιλαμβάνονται στις Χημικές Εγκαταστάσεις με βάση το ΠΔ 274/97.
  - ✓ Οι προδιαγραφές μελέτης «Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων» αντιστοιχίζεται με το αντικείμενο Χημικών Μηχανικών με βάση το ΒΔ 19/21 Φεβ. 1938(Άρθρα 3,9,11) για τις χημικοτεχνικές εργασίες.
  - ✓ Η εγκύκλιος της Γεν. Γρ. Δ.Ε. Δ17α/09/67/Φ.5.3 της 06.08.1996 συνδέει τον προϋπολογισμό των εργασιών των εξειδικευμένων επιχειρήσεων για «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας» με τις χημικοτεχνικές εργασίες, δηλαδή τον **«εξοπλισμό καθαρισμού και επεξεργασίας των υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων, μέσω φυσικών, χημικών, φυσικοχημικών ή και βιολογικών διεργασιών, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης και της λειτουργίας του, εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του ΠΔ 696/74 και του ΒΔ 19/21 Φεβ. 1938».**
- Αλλά πέραν των προηγούμενων, **δεν είναι δυνατόν διαμέσου εγκυκλίου** και με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού, να επιδιώκεται η **ταύτιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε θέματα μελέτης έργων**, των Χημικών Μηχανικών και των Πανεπιστημιακών Χημικών (βλ. Σύνοψη Ομάδας Μελέτης παρ. 22.8 της Διακήρυξης) και μάλιστα ταύτα όταν:
  - Στη Συγγραφή Υποχρεώσεων (Άρθρο 11.2) αναγνωρίζεται η ισχύς του ΠΔ 274/97 και επιβάλλεται η παρουσία ΧΜ ως υπεύθυνου της λειτουργίας των εγκαταστάσεων.Γιατί δεν ισχύει το ΠΔ 274/97 για το περιεχόμενο του, που αφορά την **μελέτη των εγκαταστάσεων;**

- Είναι γνωστή από το 1966 στα Υπουργεία η γνωμάτευση της Συγκλήτου του ΕΜΠ ΑΠ 37281/22.06.66 για τα προσόντα και τα πεδία στα οποία επεκτείνεται η δραστηριότητα των ΧΜ (Μελέτη, Κατασκευή, Ευθύνη λειτουργίας και συντήρησης εγκαταστάσεων).

Αναφερόμαστε στη συνέχεια σ' ορισμένα γενικότερα θέματα για το περιεχόμενο των τευχών.

- Σύμφωνα με τη διακήρυξη, απαιτείται σύμπραξη μεταξύ εργοληπτών και μελετητών. Σύμφωνα όμως με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, οι «**Δημόσιες Συμβάσεις Έργων**» έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, **είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργων**. Επομένως, οι μελετητές ή πάροχοι υπηρεσιών μπορούν κατά τις Οδηγίες, να είναι στελέχη εργοληπτικών επιχειρήσεων και να αναλαμβάνουν την εκπόνηση μελετών στο σύστημα «μελέτη – κατασκευή» έργων. Συμπεραίνεται ότι οι διατάξεις του ν.3316/2005, που διακρίνουν με απόλυτο τρόπο τον «Μελετητή» ή «Πάροχο Υπηρεσιών» από τον Εργολήπτη, δεν είναι συμβατές με τις Οδηγίες. Αλλά και από τεχνικής πλευράς τούτο δεν μπορεί να ισχύει, διότι οι κατασκευαστές εξειδικευμένων έργων, ιδίως των έργων που προσδιορίζονται από την Οδηγία 2004/17/ΕΚ, διαθέτουν την τεχνογνωσία να μελετούν και να κατασκευάζουν με ίδια μέσα τα έργα και γνωρίζουν εάν και πότε θα συνεργαστούν με εξωτερικούς μελετητές.
- Στα τεχνικά Τεύχη Δημοπράτησης προδιαγράφεται αυστηρά η τεχνολογία των «Έργων Καθαρισμού και Επεξεργασίας». Η προδιαγραφή αυτή δεν εξυπηρετεί τη συμμετοχή εξειδικευμένων Εταιρειών, που κατέχουν αποδεδειγμένα την τεχνογνωσία να προσφέρουν διαφορετικές τεχνικές λύσεις, πλέον όμως οικονομικές και αποδοτικές σ' ένα δημοπρατούμενο έργο καθαρισμού και επεξεργασίας. Επίσης η προδιαγραφή δεν συμβάλει σε προσπάθειες των Εταιρειών για ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων διαμέσου εφαρμοσμένης έρευνας. Τέλος, παρόμοια διαδικασία δημοπράτησης έργων για την προστασία του περιβάλλοντος, τουλάχιστον δεν είναι συνήθης στον Ευρωπαϊκό χώρο, για τον απλούστατο λόγο ότι η βέλτιστη τεχνογνωσία μελέτης και κατασκευής κάθε εξειδικευμένου έργου αποτελεί ανταγωνιστικό εφόδιο και προνόμιο των Εταιρειών που την κατέχουν και δεν είναι, ιδιαίτερα στις λεπτομέρειές της, εύκολα διαθέσιμη. Ευθύνη των αρχών που ελέγχουν τις διαδικασίες δημοπράτησης των έργων με σκοπό τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος αποτελεί η λήψη μέτρων προστασίας, χωρίς όμως εμπλοκή στις τεχνολογίες και αναγνωρίζουμε ότι τα Τεύχη Δημοπράτησης καλύπτουν με επάρκεια το θέμα αυτό.
- Στο τεύχος «Κανονισμός Μελετών», η «Μελέτη Διεργασιών» προδιαγράφεται μεταξύ των Οριστικών Μελετών – Μελετών Εφαρμογής και σύμφωνα με τις προδιαγραφές αποτελεί την **βασική μελέτη** του έργου, που πράγματι μπορεί να διακρίνεται από λοιπές απαιτούμενες μελέτες εφαρμογής (π.χ. Στατική Μελέτη, Ηλεκτρολογική Μελέτη). Η Μελέτη όμως Διεργασιών, δεν μπορεί να διακρίνεται από την «Υδραυλική Μελέτη» ούτε να επικαλύπτεται με αντικείμενα

τα οποία ενσωματώνονται στην «Η/Μ Μελέτη», **όπως αντίθετα ταύτα συμβαίνουν στον «Κανονισμό Μελετών».**

Επί πλέον, ο τίτλος «Μελέτη Διεργασιών» δεν εμφανίζεται στη «Μελέτη Προσφοράς», όπου περιλαμβάνεται κατακερματισμός της βασικής μελέτης του έργου (π.χ. Αναλυτική Τεχνική Περιγραφή που διακρίνεται όμως από τους υδραυλικούς και υγιεινολογικούς υπολογισμούς).

Συμπερασματικά, η δομή του τεύχους «Κανονισμός Μελετών» δεν είναι συμβατή με τον τρόπο εκπόνηση των μελετών στην πράξη.

- Οι τίτλοι των Προδιαγραφών μελετών προσανατολίζουν προς ορισμένες ειδικότητες μελετητών, χωρίς τούτο να τεκμηριώνεται τεχνικά ή επιστημονικά. Απλά φωτογραφίζουν μελετητές ορισμένων ειδικοτήτων.
- Με βάση τα προηγούμενα θεωρούμε:
  - Οι διαγωνισμοί Έργων Επεξεργασίας Λυμάτων θα πρέπει να δημοπρατούνται με το σύστημα Μελέτη – Κατασκευή (Design and Build), και μόνο, και όχι να δημοπρατούνται με συμπλήρωση τιμολογίου και χωρίς ενιαία ευθύνη του Αναδόχου για το λειτουργικό αποτέλεσμα του έργου . Άλλωστε στο εξωτερικό όλα τα έργα επεξεργασίας αποβλήτων δημοπρατούνται ως Μελέτη – Κατασκευή και συνήθως για 5 έως 10 έτη λειτουργίας, ο δε μειοδότης επιλέγεται από την συνολική τιμή που δίνει για τη Μελέτη/Κατασκευή και τη λειτουργία.
  - Να είναι απαραίτητη η προηγούμενη εμπειρία των υποψηφίων αναδόχων, κι όχι να εμπλέκονται εταιρείες του ΜΕΕΠ, που για πρώτη φορά θα «πειραματιστούν» με την υλοποίηση έργου επεξεργασίας, χωρίς να διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή/οργάνωση. Στον τυχόν ισχυρισμό ότι με τον τρόπο αυτό περιορίζεται ο ανταγωνισμός, υπάρχουν αρκετές έμπειρες και υγιείς εταιρείες του ΜΕΕΠ στην Ελλάδα για να συμμετάσχουν σε τέτοια έργα. Κατά κανόνα έχουν αποτύχει τα έργα επεξεργασίας λυμάτων που έχουν ανατεθεί σε Εταιρείες που αποφάσισαν κατά περίπτωση να διεκδικήσουν ένα έργο επεξεργασίας (πχ. λόγω εντοπιότητας κλπ).

Τα ανωτέρω θα πρέπει να θεσμοθετηθούν στα Επικαιροποιημένα Τεύχη Δημοπράτησης.

Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστεί πλήρως και η γρήγορη υλοποίηση των έργων και απορρόφησης των δεσμευμένων κονδυλίων σύμφωνα με τα Χρονοδιαγράμματα, και θα μειωθούν οι άσκοπες καθυστερήσεις στην ανάθεση των έργων.

Ως επίλογο στην παρούσα ανακοίνωση επιθυμούμε να επισημάνουμε:

- Όσα αναφέρθηκαν δεν στρέφονται επ' ουδενί εναντίον ειδικοτήτων μηχανικών. Στην πράξη οι διάφορες ειδικότητες συνεργάζονται με βασικό σκοπό να ανταποκριθούν **ως ομάδα** στις ανάγκες μελετών και κατασκευών των διαφόρων έργων.
- Τα «Έργα Καθαρισμού και Επεξεργασίας» είναι σύνθετα έργα, όπως άλλωστε τούτο ισχύει για όλα τα ολοκληρωμένα τεχνικά έργα. Η διαχείριση σύνθετων έργων αποτελεί αρμοδιότητα των επαγγελματιών διπλ. Μηχανικών χωρίς διάκριση ειδικότητας και **η αρχή αυτή ισχύει σε**

παγκόσμιο επίπεδο. Συνήθως οι μηχανικοί αυτοί εκπροσωπούν και τις Εταιρείες, που διευθύνουν και οργανώνουν. Ο **τεμαχισμός** των έργων, η δημιουργία πτυχίων διαφόρων τάξεων για **«τεμάχια»** έργων, σε συνδυασμό με προεκτιμώμενες αμοιβές για τη μελέτη των **«τεμαχίων»**, ή με προϋπολογισμούς των **«τεμαχίων»**, προκειμένου η κατασκευή τους να δοθεί σε «κατάλληλους» επί μέρους κατασκευαστές, αποτελούν Ελληνικά φαινόμενα, **πρωτοφανή στον κόσμο.** Στη χώρα μας έχει δημιουργηθεί **«χρηματιστήριο πτυχίων»**, που απλά δεν εφαρμόζεται στην πράξη, διογκώνει την γραφειοκρατία και τροχοπεδεί την ανάπτυξη .

- Είναι γνωστή η **καταγγελία με αριθμό 2011/4083 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** για τα Ελληνικά Μητρώα Κατασκευαστών, που καταστρατηγούν τις αρχές της διαφάνειας και της ισότητας πρόσβασης όσων έχουν τις ικανότητες να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Μελετών και Έργων, υπό καθεστώς ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού. Υπηρεσιακοί όμως παράγοντες της Δημόσιας Διοίκησης αρνούνται να την αντιληφθούν και δεν εφαρμόζουν στη χώρα τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Ο Πρόεδρος

Χρήστος Δρακόπουλος

Ο Γενικός Γραμματέας

Κωνσταντίνος Κρεμαλής